

# Vilslev/Hjortlund Sogneblad

JUNI 2004

Aktivitetskalender, side 3-4

Lidt lokalhistorie, side 5

Lidt statistik fra fællesspisningen, side 8

Vilslev og Jedsted på nettet, side 9

Kanosejlads, side 9

Skolen i regionalt samarbejde, side 10

Spejderne, side 11

Sognebladet udkommer 4 gange om året. Det finansieres af nedenstående foreninger, som bruger det til meddelelser til medlemmerne.

Kongeådal Aktivitetsforening.  
Kongeådal Husholdningsforening.  
Vilslev Lokalarkiv.  
Vilslev Menighedsråd.  
Vilslev Forsamlingshus.  
Vilslev-Jedsted Borgerforening.  
Kongeådal Brugsforening.  
KFUM-spejderne Kongeådal.

Bladet husstandsomdeles af repræsentanter for foreningerne til medlemmer i Vilslev sogn og Brokær, samt enkelte fraflyttere, som opretholder medlemskab af en eller flere foreninger. Eventuelle overskydende blade sælges for kr.

Internetadresse: [roll@priestyard.dk](mailto:roll@priestyard.dk)

Redaktionsudvalg:

Benny Christensen, 75431898

Roll Præstegaard, ansvarshavende 75 431240

Poul Simonsen 75431093

Bladet indeholder en aktivitetskalender, hvor arrangementer annonceres, ligesom der bringes omtale af tidligere og kommende arrangementer samt lokalhistoriske artikler. Vi søger også at præsentere nogle af nutidens mennesker og det lokale erhvervsliv.

# Aktivitetskalender

Juni

05. Grundlovs møde ved Riber Kjærgård

## Byfest

Torsdag d. 10/6

kl. 19.00 BANKOSPIL i teltet på pladsen

Fredag d. 11/6,

kl. 18.00-22.00 PLADSEN åbner med airtrack, boder, dart og tombola.

kl. 18.30 Open Air i teltet!

Endelig program kan i løbet af få dage ses i plakatsøjlen ved Dagli' Brugsen.

kl. 20.00-22.30 Diskotek i teltet for børn til og med 5. Kl.

kl. 22.30-02.00 Diskotek i teltet på pladsen for 6. klasse og opefter.

Lørdag d. 12/6

kl. 09.00 Morgenkaffe og rundstykker.

BØRNELOPPEMARKED OG GRØNTSAGSMARKED.

kl. 10.30-11.00 Sponsorcykelløb m/lokale cykelryttere.

kl. ca. 12.00 Overraskelse på pladsen.

kl. 12.30 Boderne på sportspladsen åbner - og der er vandshow.

kl. ca. 13.30 Spejderne laver popcorn og bager snobrød på pladsen

kl. 14.00 "Pølse-løb". Familie-konkurrence på pladsen.

kl. 15.00 Bramming Mini Racing Club (BMRC)

kl. 17.00 Pladsen lukker.

kl. 19.00 Festmiddag i teltet

Der serveres lækker grillkød med stort salatbord

Derefter spiller orkestret Black and White op til dans. Mad og dans:

160,00 kr.

**Blomster- og kagekonkurrence**

Fortsættes næste side

OBS. Søndag d. 13.6 kl. 16.00-17.00: Elever fra 4.-6. klasse opfører teaterstykket "Jane Blond". Stykker opføres i gymnastiksalen på Kongeådal Skole. Entré kr. 20,00 (Børn gratis entré)

## Juni

15. 19.00 Skolekoncert Kongeådal skole.

19. Sidste skoledag.

23. Sct. Hans Aften ved Børnetofte. Menighedsrådet, Spejderne og Borgerforeningen.

## August

05. Første skoledag

17. 17.00 Pensionisternes amtsfest i Hellehallen

24. 19.00 Grøn Fritid med Husholdningsforeningen.

28. Spejdernes avisindsamling.

## Krocket på sportspladsen.

Krocket er kommet godt i gang, der er så mange nye spillere, at man har været nødt til at spille på sportspladsen, selv om den er meget ujævn. Kommunen har lovet at jævne den, men det var for vådt i foråret.

Der er tre hold med i turneringen, og der spilles hver tirsdag.

# Lidt lokalhistorie.

## Da Vilslev var i førertrøjen.

Jens Mikkelsen Lauridsen var en utrolig flittig samler af oplysninger om vores egn og dens slægter. Han var god til at skrive oplysningerne sammen, så de endnu i dag er spændende at læse. I 1937 bidrog han til "Jul i Vestjylland" med en artikel om forholdene omkring Kjærgård i sidste halvdel af 1700tallet. Sognebladet har brugt artiklen som grundlag for nedenstående.

Det er en spændende tid for os i Vilslev, fordi der skete så meget her i sognet på grund af det heldige sammentræf af to personer, som begge havde vilje og energi til at løfte bønderne økonomisk og socialt.

Slutningen af 1700tallet var en bevæget periode i Danmarks historie. Bondestandens frigørelse fra godsejernes herredømme gik som en bevægelse over Europa. Frihed og lighed var begreber, der også burde gælde bøndernes liv.

Også i adelens rækker havde disse frihedsideer fortalere, en af dem var Margrethe Rosenørn på Kjærgård.. Hun blev enke i 1747 efter 14 års ægteskab og 12 børn med Christopher Frederich von Gersdorf. Von Gersdorf havde i 1744 kaldet Knud Lang til præst over Vilslev og Hunderup sogne.

Margrethe Rosenørn, som hun altid kaldtes, og Knud Lang udrettede store ting for bøndernes fremgang i årene fra 1747 til 1786. Han var en dygtig og energisk mand, som var blevet bemærket fra højeste sted. Prokansler ved Københavns Universitet, Erik Ludvigsen Pontoppidan opfordrede ham til at skrive om landbrugets situation og mulighederne for dets ophjælpning. Det blev til seks artikler i "Danmarks og Norges oeconomiske Magasin." Det var ikke småting denne præst hav-

de indsigt og interesse i: 1. En liden afhandling om stutierne i Danmark. 2. En liden afhandling om ukrudts bekæmpelse og sædekornets forbedrelse. 3. En liden afhandling af fællesskabets ophævelse. 4. Om de største hindringer for fællesskabets afskaffelse og ved hvilke midler de bedst kan overvindes. 5. Om hvad der tjener mest til flittigheds opmuntring enten høje eller lave priser på levnedsmidler. (Den artikel kunne måske stadig have interesse efter næsten 250 år.) 6. Om testamenter. At disse afhandlinger tildeltes to guldmedaljer og en sølvmedalje fortæller, at sognepræsten var noget af en kapacitet på det landbrugsfaglige område. Efter en sådan anerkendelse ønskede han naturligvis, at få tankerne omsat i praksis, og Margrethe Rosenørn medvirkede gerne. Et enestående sammenfald, at de to mennesker sad i det samme sogn på samme tid. Hun, der havde magten og viljen, han, der havde indsigten og energien.

Præsten kunne se, at markfællesskabet var den værste hindring for fremskridtet, det var altid de træge og dårligste, der bestemte tempoet. De dygtige måtte utålmodigt vente på, at de langsomme fik snøvlet sig færdige, for markbehandlingen foregik i fællesskab. Knud Lang udarbejdede en plan for en generaludskiftning af byens jorder. Det var svært for der var uensartede områder med ager, eng, kær og moser. Jordens værdi var meget svingende, og alle skulle stilles lige i hartkorn og adgangsforskel. Der var i Vilslev 28 fæstegårde, som lå tæt sammen på de højeste steder i byen. Dertil kom præstegården, som var tre gange så stor som de andre. Knud Langs plan gik ud fra en opdeling af byens jord i 30 parter af hvilke hver gård skulle have en parcel, således at hver eneste gård havde sin jord fordelt 30 forskellige steder i sognet. Denne plan lykkedes i årene 1764 – 66. Vilslev skulle således være den første landsby i landet, der fik gennemført en

fuldst  
ophæ  
bet.

Når  
var ry  
om a  
Præs  
med  
store  
skull  
at be  
indfø  
brug  
ning  
men  
mas  
at uc  
mar  
i et  
sæd  
den  
dyr,  
han  
afle  
Om



fuldstændig udskiftning og ophævelse af markfællesskabet.

Når den værste hindring nu var ryddet af vejen, gjaldt det om at udnytte de nye fordele. Præsten kunne nu gå foran med et godt eksempel, når den store præstegårds parceller skulle passes. Han lærer dem at bekæmpe ukrudtet ved at indføre sædskifte og flittig brug af pløjning og braklægning. Han foreslår, at de sammen anskaffer en kornrensemaskine, han lærer bønderne at udvælge de bedste aks i marken og så dem for sig selv i et særligt bed til rent og godt sædekorn. Han viser vigtigheden af at udvælge gode avlsdyr, især handyr. Endelig går han foran med grøftning og afledning af skadeligt vand. Om den forandring, der er sat

i gang skriver han selv: "Den øjensynlige nytte og håbet til de gode frugter, som endmere i fremtiden deraf kan høstes, har således sat alle, endog de i begyndelsen søvnagtige beboere udi bevægelse. Det er fast utrolige ting der på tvende år er gjort til landeriernes forbedring."

At alle nu fik råderet over deres eget gjorde hoveriet til en træls pligt, fordi det trak folk og heste væk fra egen jord, når indsatsen der var allermest tiltrængt. Margrethe Rosenørn viste sig igen som bøndernes ven. Hun lod hoveriet afløse af et tillæg til fæsteafgiften på 50 %. Herefter var afgiften 23 rigsdaler af en gård på seks tønder hartkorn. Dette skete i 1772. Før den tid havde kun godserne Hørsholm og Gentofte afskaffet hoveriet.

**Læs om spejdernes aktiviteter på side 11**

## **Lidt statistik om boligønsker og fælles aktiviteter.**

Ved fællesspisningen i forsamlingshuset i marts delte vi et lille spørgeskema ud. I alt 68 personer har sat krydser og derved får vi denne viden:

### **1. Er det hjemmefødinge, der kommer til fællesspisning?**

Nej, 25 er vokset op i Vilslev Sogn og 37 har boet i sognet i mere end 20 år. Hele 65 mener, at det er et godt sted at bo for børnefamilier.

### **2. Skal vi blive boende her som ældre?**

Ja, 48 ønsker at bo her som ældre og 22 er interesseret i at bo i et såkaldt oldekolle her i byen. En ældrebolig i Jedsted eller Vilslev ønsker 33.

### **3. Alder og internet.**

30 er over 50 år gamle og 54 har internetadgang. Det er 80 % - så er der vel god grund til at lave en hjemmeside.

### **4. Aktivitetsmuligheder for unge og ældre.**

40 synes, at der er nok at gå til, men alligevel siger 45 at de gerne vil deltage i flere fælles arrangementer. Kun 20 siger, at de hellere vil se fjernsyn end gå til foredrag. Henholdsvis 57 og 62 synes der skal være høstfest og dilettant hvert år. Så véd foreningsbestyrelserne det.

35 synes der foregår for lidt for de unge og 11 synes der foregår for lidt for de ældre.



**Jedsted og Vilslev klar til at gå på nettet.**

[www.kongeaadal.dk](http://www.kongeaadal.dk)

skriver man ovenstående på computeren vil man om nogen tid kunne læse om Jedsted og Vilslev og se billeder fra vore naturområder, aktiviteter og arrangementer. René Kømler har allerede købt domænet [www.kongeaadal.dk](http://www.kongeaadal.dk) og i løbet af de kommende uger vil en lille gruppe gå i gang med at redigere hjemmesiden. Vi regner med, at vore foreninger vil præsentere sig og fortælle om arrangementer, og måske vil nogle af vore erhvervsvirksomheder være med til at bruge en lille del af reklamebudgettet til at hæve standarden af det nye initiativ. Den lille undersøgelse i forsamlingshuset, der viste, at 80 % har internetadgang viser, at vi med tiden kan få en effektiv kommunikation om fælles arrangementer. Det er jo utrolig vigtigt, at den elektroniske kommunikation fremmer det direkte samvær i stedet for at erstatte det.

## **Kano på Kongeåen.**

Kanoerne var sidste sommer ude ca. 10 gange, det vil sige, at godt hundrede mennesker har oplevet Kongeåen fra vandsiden. Rigtig mange af disse sejlere er gengangere, som tager sådan en tur hvert år. I nogle familier eller vennegrupper er det blevet en sommertradition, hvor børn og voksne sætter en hel eller halv dag af til at nyde naturen og samværet. Det er en god måde at være sammen på, dels naturoplevelserne og dels udfordringen ved at manøvrere kanoen i fællesskab. For ægtepar eller forlovede par er det en effektiv metode til af-

prøvning af samarbejdsevnerne. For de ældste skolebørn er det en kærkommen variation i idrætsundervisningen.

Mange vælger at begynde turen ved Villebøl, så tager det ca. tre timer at nå ud til diget. På vejen nyder man den pragtfulde ro i engene mellem Hjortlund og Jernved kirker, de flotte haver ned til åen i Gredstedbro, Jedsted skov og Jedsted Mølle, hvor træerne får Kongeåen til at minde om Amazonas. Så dukker Kongeådal Mejeri og Vilslev Kirke op og snart glider man under Spangbroen og ud i de flade enge med vindens rislen i rørskovene.

Formålet med anskaffelsen i sin tid var at give flere sognebørn mulighed for at opleve vores dejlige natur ved åen og engene. Alle, som er gået ud af skolen de sidste 10 år har prøvet at sejle kano, men der er stadigvæk mange over 25, som har det til gode. Det koster 100 kroner for en dag i en tre personers kano. Det koster ikke noget at låne traileren til at transportere de seks kanoer på vejene. Forudsætningen for at leje kanoerne er tilknytning til spejderne, ungdomsforeningen eller skolen. Man kan henvende sig til Benny Christensen (75431898) eller Roll Præstegaard (75431240).

## **Skolen i regionalt samarbejde.**

Vi er nu godt i gang med at forberede den fælles skole for Jernved, Gredstedbro og Kongeådal. Frede Kjems er udnævnt til leder af regionen og i Jernved er man i disse dage ved at ansætte en ny skoleleder, der ligesom jeg her i Kongeådal skal indgå i en fælles ledelse sammen med regionslederen og den administrative leder (viceinspektøren i Gredstedbro).

Vi skal holde fælles pædagogisk råds møder for de tre skoler  
Vi skal have fælles administration og økonomi, og i det hele taget forsøge at løse opgaven med at holde skole i fællesskab.

Vi har gennem de senere år deltaget i en del kursusvirksomhed sammen, og lærerne har sammen udarbejdet planer for undervisningens indhold i flere fag. Vi har også delt lærere, idet enkelte lærere har haft timer på begge skoler. Det regner vi med at fortsætte med i nogen udstrækning, i første omgang med idræt og svømning for 4.-6. Klasse. Vores formand Hans Knudsen og næstformand Marianne Kømler er blevet valgt til at repræsentere skoledistriktet i den fælles skolebestyrelse.

Vi er indstillet på, at få noget godt ud af det for os alle, for det er nok den eneste mulighed for at bevare en skole i vores lokalsamfund. Hvad fremtiden med kommunesammenlægninger vil betyde, kan vi kun gisne om, men nogen stor gevinst for landsbyerne bliver det næppe.

## **Spejderne i Kongeådal**

– hvad laver spejderne egentlig????

Forleden var der en dreng, der spurgte: ”Hvad laver I egentlig hos spejderne?”

**Vi laver sjove, seje og hyggelige ting.**

Vi er på weekendtur, hvor de ældste spejdere sover i telt, og ulvene sover i hytte. Det er sjovt at ligge mange i et soverum, snakke, grine, lyse med sin lommelygte og spise snoller.

Sidst vi var på hyttetur, gik vi tur oppe på diget om aftenen og så på stjerner. Det var sjovt, men også lidt uhyggeligt. Om morgenen lavede vi morgengymnastik.

Vi har taget knivbevis, så vi må snitte med dolk.

Vi lærer sjove sange og har lejrball.

At være spejder betyder også strabadser: nogle har været rigtig seje og har gået over 50 km.

Vi holder møde hver uge i spejderhytten, som ligger på en dejlig grund lige ned til Kongeåen. Spejderhytten er enorm god til at spille antonius henover.

Nogen gange skal vi være stille og høre efter. F.eks. når vi skal lære at binde knob. Da vi havde lært det, kunne vi selv lave gynger af tov. Det var sjovt.

Vi løser opgaver for at kunne tage mærker til at sy på spejderuniformen.

I sommerferien skal spejderne på kanotur på Kongeåen.

Vores spejderledere er sjove og skøre.

### **Spejderne er delt i 3 grupper:**

Bæverne: børnehaveklasse og 1. klasse.

Ulvene: 2. og 3. klasse.

Spejderne: 4.-8. klasse.

Kom og vær med til et spejdermøde, så du kan se, hvad vi laver. Vi glæder os til at se dig.

**HOLD ØJE:** Der kommer en seddel rundt, om hvornår vi holder spejdermøde.

Prøv det efter sommerferien. Vi har det rigtig sjovt.

Vil du vide mere om spejderne, så ring til Karin Hansen tlf. 75 43 17 84

eller Marianne Kømler tlf. 75 43 23 43.

### **Avisindsamling:**

For at tjene penge til de ting vi laver, f.eks. til ture eller telte, samler vi aviser og flasker.